

ရခိုင်ဇမ်းကဗျာများ

မယ်နန့်မောင်

အထက်မှာရာလေ သံဖြူ
အောက်မှာရာလေ ပျိုချပ်
အလယ်ဂေါင်မှာ မှန်ဘောင်သပ်လို့
ဗောဓင်ကျောင်းမှာ
အပွင့်မှာရာလေ ဝါဝါ
အညှာမှာရာလည်း မဲမဲ
ပန်းမစင်ကို တင်သီခလို့
မယ်နန့်မောင်မှာ မပေါင်းရဘဲ
ကွဲရရေလား ပုယေ --။

ဒေဘဝီ ဒေဘဝမှာ
မပေါင်းရသော်လည်း
နောင်ဘဝီ နောင်ဘဝမှာ
ပေါင်းရလိအောင်
တရိစ္ဆာန် အမှန်ရာလည်းစင်စစ်
ငှက်လီလီလေ ငှက်ပင်လည်းဖြစ်ငြား
မောင်ကားဂြိုးဘို
မယ်ကားဂြိုးမ
တလင်းရာမှာ ဝဲကာကျကေ
စားရပါစီ ပုယေ --။

တရိစ္ဆာန် အမှန်ရာလည်းစင်စစ်
နွားလီလီလေ နွားပင်လည်းဖြစ်ငြား
တသျှိုင်းတည်းထွန် တခြံတည်းနွား
တခုံးတိုင်မှာ ချိုင့်ကာထားကေ
စားရပါစီ ပုယေ --။

ဘုရားပေါ်ကေ ကံ့ကော်တောသို့
မေယင်ယင် မေယင်သော်လည်း မေစောင့်နီဝေ
မောင်ယင်ယင် မောင်ယင်သော်လည်း မောင်စောင့်နီမည် --။

ဆီမီးရာလေ တတိုင်
ပန်းတခိုင်နန့် ပျိုတချပ်မှာ
နှစ်ယောက်ထိုင်ကေ တူပြိုင်လောင်းလို့
ဆုတောင်းကတ်မည် ပုယေ --။

(ကျောက်ဖြူနယ်မှ ဇမ်းကဗျာ)

ရွှီခိုင်ပြည်အလွမ်း

နွီရာသီ
ဂိမ္ဗာန်ရာလည်းပြောင်းလို့
တပေါင်းရာလေချိန်ကူး
ရွက်ဟောင်းညှာကြွ
ရွက်သစ်ပီကေ
နွီရတုမှာ
ပျိုနုလည်းသာယာ
ဟေမဝါမှာ
ဝဲကာရာလည်းကျိုးငှက်
သီးချက်ပွင့်ချက် တကြိုင်ကြိုင်နန့်
ဂနိုင်းရာစုံစမ်း
နီညိုညိုကေ ညနီချမ်းမှာ
ပျံသန်းကျိုးငှက်
တကြော်ကြော်ကေ
ခေါ်နှုတ်ဆက်လို့
ရွက်ကေလေ တမန်
တညံ့ညံ့ကေ ခေါ်သံရာလည်းမစဲ
ဒိုးဒိုးလေ ဒုန်ဒုန်
နိုးနိုးနုနုကေ ဖိုးခေါင်ရာလည်းကျူးကျော်
မောင်ရို့ပျော်ကေ
ရွှီခိုင်နန်းကို
လွမ်းမစဲဖွယ် ပုယေ --။

(ရမ်းဗြဲကျွန်းမှ ဇမ်းကဗျာ)

မောင်ပြန်ဖို့ယာ

မိုးလင်းကြယ်ကြီး
ရောင်ဖြူလာ ထွက်ခါနီးလို့
ကြက်ကြီးလည်းတွန်
မိုးသောက်ယံ
မောင်ပြန်ဖို့ယာ --။

မောင်လားရေခါ
ဆံကေသာ ဖြူကာလျှော့လို့
ကန်တော့လိုက်ပါ --။

ကတိုးတိမ် စိုးရိမ်နှောင်းလို့
မကြောင်းကြကဲ့ --။

ငြိုးချေကြူ
မပူလီကဲ့ --။

ငှက်တော်ထိုး
မညှိုးလီကဲ့ --။

ကျီးကန်အာ
မရှာလီကဲ့ --။

ဥဩမောင်
ဖိုးခေါင်တယောင် မတလီကဲ့ --။

ချစ်တေဆို ပျိုနှမကို
မှာခရေနှောင်း --။

နှစ်ချောင်းချီ ဗွီလီယုက်လို့
ရက်သပေါ့မှာ
ရွှီမျက်တောင် အသာမှိတ်ကေ
အိပ်ဟိလိုက်ပါ --။

အိမ်နှောက်ဆို မောင်းကာအောက်က
မေအိပ်ရာကို မျှော်ကာကြည့်လို့
ပြန်လှည့်လားယာ --။

နှစ်ချောင်းချီ ဗွီလီယုက်
ရက်သပေါ့မှာ
ရွှီမျက်တောင် အသာမှိတ်
မအိပ်နိုင်ပါ --။

မတို့လီရ မမြင်ရလို့
ကားရပ်ပုံ ဆယ်စုံချ
ရူပဒေဝါ နတ်ထံထံလေ
တူပြန်ခကေ
ငယ်ကချစ်တေ ချစ်မောင်မောင်ကို
ကြိုက်မဝပါ --။

(ရမ်းဗြဲကျွန်းမှ ဇမ်းကဗျာ)

မှာလိုက်ရစီ

မေ့သခင်မှာ ကြင်ရာသက်ထား
ချစ်တေသူ ဖြူချောချောလို့
ကိုယ့်ရည်းစားကို
မချစ်ဆို မလိုလို့လား
မခင်ပုံ မယုံစားလို့
မအပ်ဝံ့လား --။

မချစ်ဆို မလိုမဟုတ်
ပျိုမေယေမှာ ရွှေကိုလို

ဂုဏ်ကိုမက်လို့ ချစ်ပါရေလား
ရွှေမလို့ လူကိုမက်လို့
ချစ်ပါရေလား --။

ရွှေကိုမလို့ ဂုဏ်ကိုမမက်
မေအပျိုမှာ လူကိုမက်လို့
မောင်လူပျိုကို ယုံလိုကြောင်းနှင့်
တောင်းထားဖို့သာ --။

မယုံရရေ ယုံရရေ
စကားကြွယ်ကေ ဟုတ်မည်နှမ
မိမ္မဉာဏ် ဝက်နွှဲကို
ကြောက်ရပါရေ --။

လှလှပြောင် မောင်ကုသနှင့်
ရူပဝတီ ဥဒ္ဓဏ္ဍိမှာ
ပုံသီတချက်
ချစ်ကျမ်းဝင် ကြင်သူလက်ကို
ကျောက်မျက်စိနီပျံ
ရွှေပြည်တန်ကို အပ်နံ့ဖူးကြောင်း
ရှိထုံးပုံ နိဂုဏ်းဟောင်းကို
ထောက်ဆယေကြည့်ပါ --။

ပုံပြရေ ယုံဖွယ်စကား
ရူပမယ်လေ သူ့လက်ကြားက
ပုဏ္ဏားဦးယူ အသံဆူဗျာ
စိတ်ပူမဆုံး
ကိုယ်လိုရာ ရတနာကုံးကို
အဆုံးယေချလို့
ကုသမောင်မှာ ဖြစ်ပုံကြောင်းက
ကောင်းယဉ်လားယေ --။

မကောင်းရာ ဖယ်ကာယေထားပါ
ဘေးကယေပါးလို့
ကိုယ့်ရည်းစားကို အပ်ထားခပါ --။

ဂရုဏာ မိတ္တာသက်ပါ
စုံမက်သော်လည်း
ရှက်စဖွယ် ရွှေငွေအပ်လို့
တယောက်မေ ပျိုမေစစ်မှာ
မဖြစ်နိုင်ပါ --။

ချစ်တေယောင်ယောင် ကြိုက်ယောင်ယောင်နှင့်
အဂယောင့်မှန် ကေနိကျက
နောက်ကိုယေဆုတ်လို့
မဟုတ်မမှန်
အကောက်ဉာဏ် ဝက်နွှဲမှာ
ပျိုမေယေ အကယ်မှတ်လို့

တပတ်ကေကျရေ --။

အလှမဉ္ဇူ သရဖူ
မြင်သူသိစွဲ
မက်မပြေ သက်ရွှေခဲကို
မခွဲဝန်ပါ --။

မြောက်ရေပင့်ရေ ပြောတတ်တေ
လူလည်လူနောက်
လူကျွမ်းဝင် လူပင်ပေါက်လို့
အကောက်ကိုကြံ
ခဲမှန်ဖူးရေ စာသူငယ်
ရွယ်ရုံနှင့်လန်
လှမယ်ပျို နောက်ကိုတွန့်လို့
မချစ်ဝန်ယာ မရယာ
လက်သာချဖိ
သူများယူ လက်ပူတိုက်ပျာ
ကျန်လိုက်ပတ်စီ --။

အသက်ထပ်တူ မငြူစူ
ကြည်ဖြူသဲစွဲ
ချစ်တေသူ ဖြူပုလဲကို
ပီးပါလတ်မည်
သနားချစ်ခင်
မိတ္တူဝင် ကြင်နှမကို
စိတ်ချရစီ --။

စကားဆက်ဆံ လက်မခံ
ဖိဆန်ငြင်းလို့ ချစ်ယဉ်နှင့်ပင်
မေအပျို ရလိုရေးနှင့်
ပြောမိစွာရာ
မေ့သခင်မှာ မှန်ကိုကိုးလို့
စိတ်မဆိုးကဲ့ --။

သိုင်ခေါင်လည်းလွန် ကြက်လည်းတွန်
မောင်ပြန်ဖို့ယာ
မေစိတ်ကေသာအောင်
ပဒုန်းကျော် လီခေါ်ပေါက်က
မောင်မျက်နှာ ထွက်ခါင့်လို့
ပြုံးပြခမည် --။

ပုဆိုးယေကွက်ပြာ ကွက်တရာ
ခြုံခြာသတ်လို့
နပျိုးပင်ကို စုန်လီသတ်ကေ
မိုးလင်းပတ်စီ --။

အာရုဏ်တက်လာ ရောင်နီလာလို့
လူရာလေ ထစ

ချစ်တေမောင်မှာ အသရေရအောင်
ပြန်ရဖို့ယာ --။

ပြန်မည်ဆို ပျိုယေနမ
ချစ်တေမောင်လေ
ဆံစည့်၊ ပျိုယေမက
မှာလိုက်ရစီ
ညနီရီ နီဆီရောက်အောင်
လားပါလီ --။

(ရမ်းဗြဲကျွန်းမှ ဇမ်းကဗျာ)

ဇမ်းဖွဲ့ကတ်မည်

အသက်ရှည် လှမေရို့နှင့်
နားမလည် မချေရို့နှင့်
ဒေရက်ဆုံ ဒေပြင်ဝန်းမှာ
ဇမ်းဖွဲ့ကတ်မည် --။

ကျောင်းပါးကတောင် ရွှေကျောင်းတောင်
ဖိုးခေါင်ကြိမ်လုံး
တစိတ်ကာ လူမသုံးကေ
အမြဲမလေ --။

လီယင်ယင် ဆားပြင်စမှာ
ယက်သဲ့ဘောင် ကိုင်ကာထိုးလို့
ငါးယိုးရေလား --။

တရက်ရှာ နပ်စာမပြည့်
ထိုးရေကွန်ချာ
ပုဇွန်ဖြူ မေမစားလို့
ဂြိုးသားရှာခီ --။

ညွန့်ဆယ်ပင် တပင်ပြတ်
မောင်လက်ချယာ ပုယေ --။

သစ်ခဝပ်ရာလည်း ပွင့်ဖြူ
မအူရာလည်း ပင်ဖျား
အကိုင်းချေမှာ
ငှက်ဝါနားကေ
ရည်းစားဟိလား ပုယေ --။

ကြက်သွန်ပင် အသျှင်မဲ့
ငှက်ဟသံ၊ ပျံကာဝံ
ရည်းစားမဟိ --။

သဲသောင်သဲသောင် ရွှေသဲသောင်
သဲသောင်ထိပ်မှာ
ဗျိုင်းဟောက်ကေပိုင် ငိုက်လို့
တမန်းပြင် ငါးကိုချောင်း
ရကြောင်းမမြင် ချောလေ --။

ချောင်းဖျားပုစွန်
လိမ္မော်ခံ
ပုစွန်လိမ္မော်
ဗျိုင်းအစာ --။

မောင်နှံမေ
အတူတူ
လူချင်းကွဲလို့
စိမ်းကားရေလား ချောလေ --။

ပင်နန်းရိပ်ခို လှမေယျိုကေ
ရယ်ချိုပြီးပြီး
သွားသန္တာကို ပုဝါဖုံးလို့
မျက်လုံးပရိယာယ်
ချစ်ဖွယ်ပြောလို့
စကားချိုရေ ပုယေ --။

(ရမ်းဗြဲကျွန်းမှ ဇမ်းကဗျာ)

တမ်းလွဲဇမ်း

အမောင်အမောင် တိုင်မှာမျှောင်
အမောင်ဇာကရောင် --။

သရက်ပင်ညို ရွက်ရိပ်ခို
လူဖျိုပေါက်စ တန်းလွဲက --။

ကျောက်စရစ်ကေ တန်းတင်
လီရွှင်ကေ သွတ်သွတ်
ပျိုမေရီ ပြင်စိုင်းကေဖြတ်လို့
ရီခပ်ကေ ထွက်လာ
ဘူးပွင့်ရံ ကြာတံပွင့်ကို တွဲလို့ပါ --။

လူမြင်ကေ ရှက်တေမချီ
ဘူးပွင့်ရံ
ကြာတံပွင့်ကို ရွတ်ပါဖိ --။

ခယင်ဝါးရှည် ခယင်ဝါးဖျား
တဆစ်ချေကို ဖြိုလို့ထွင်း
စံညှင်းကေ ပုလီ

လက်ဆယ်ချောင်းနုန့်၊ ခြောက်ချောင်းချို
ပုလိစံကျော်
မေရီနီ အိမ်တောင်ဖက်က
မှုတ်ပျာခေါ်
နာပျော်ရေလား
မေ့အသံကို တပ်တပ်ကေ ကြားရေ --။

မေရီအိမ် မီးလုံးလင်းလို့
ချစ်တေမောင်မှာ မဝင်ဝံ့ဘဲ
ခြံနားကေ ယောင်လို့ --။

(ရမ်းဗြဲကျွန်းမှ ဇမ်းကဗျာ)

မေတပြည် မောင်တကျွန်း

အယင်ကခါ
ဗာရာနသီလေမင်းကြီး --။

ရွှေသမင်
အားတင်လိုက်ကေ
တောနက်ကလွန်
လူဝံလေမနှင့်
အကြောင်းဆုံ
ငြင်းခုံရာလည်းမလွတ်
နဖူးစာ
ပါသည့်ဝတ်ကို
ချွတ်မကျွတ်ယာ --။

မေကားတပြည်
မောင်ကားတကျွန်း
မြစ်အလယ်
ပိုးခြည်တန်းယောင်
စာကမ်းကတ်မည် --။

(ရမ်းဗြဲကျွန်းမှ ဇမ်းကဗျာ)

ကျမျက်ရည်

လပြာသို့
ခွာညိုပွင့်သစ်
မောင်လူပျို
မေမချစ်ကေ
ဝေးပစ်ဖို့လား --။

မောင်လူပျို
မေမချစ်
ဝေးပစ်သောခါ
တဇာဇာ ငိုခါမျက်ရည်
ကျမျက်ရည်
ဆည်မရလို့
မောင်လူသက်နှံ
ပျိုမောင်စံ
ဝေယံနန်းမှာ -

ဘယ်ကိုကိုလေ ဘယ်ကိုစောင်းလို့
ဘယ်စောင်းမျက်ရည် --။

ညာကိုကိုလေ ညာကိုစောင်းလို့
ညာစောင်းမျက်ရည် --။

သပေါ့ဖျာ - ဗွိရာထက်မှာ
တံဘက်ဖြူ - ယူကာအုပ်လို့
ကိုယ်သုတ်ရရေ --။

(ရမ်းဗြဲကျွန်းမှ ဇမ်းကဗျာ)

ဆုတောင်းရေ

ရမ်းဗြဲမာန်အောင်
ကျောက်ဖြူသံတွဲ
စနဲရွာ ခေါ်သည်ရပ်မှာ
စောမကျီ တည်ရေခါတ်ကို
ဖူးကတ်ခီမည် --။

ဆီမီးတတိုင် - နှစ်ယောက်ကိုင်
ပျိုငင်တပေါက်မှာ - နှစ်ယောက်ထိုင်
တူပြိုင်ညှိလို့ - ဆုတောင်းကတ်မည် --။

ဆုမကောင်း
ဖျက်တောင်းကတ်မည် --။

ပန်းမစင်
ဖျက်တင်ကတ်မည် --။

မကောင်းကြံ
ဖီးရန်မှုကို ပြုခလို့လား --။

ပန်းမစင်
တင်ခလို့လား --။

ဆုမကောင်း
တောင်းခံလို့လား --။

ငှက်မောင်နှံ
ပျံကာဝဲ
ကျိမ်ဆဲလို့လား --။

သူ့ရည်းစား
ခွဲခံလို့လား --။

သနားဖွယ် ပုချေမေနှင့်
ဒေဘဝေ
ဒေဘဝမှာ မပေါင်းရကေ
နောင်ဘဝေ
နောင်ဘဝမှာ ပေါင်းရလီယောင်
မြတ်စီနွဲ့ ထံတော်ပါးမှာ
ဆုတောင်းရေ --။

(ရမ်းဗြဲကျွန်းမှ ဇမ်းကဗျာ)

အဆုံးစွန်

ဝဲလီပျံလီ သံဂလီ
ပျံလီငှက်ခါး
ကိုင်းဟောင်းကျိုးလို့
ကိုင်းသစ်ရှာ ရပါဖို့လား
မေစိုင်းစား --။

အဆုံးစွန်ကေ
လက်ပံယေကိုင်းမှာ
နားဖို့ကျရေ --။

(ရမ်းဗြဲကျွန်းမှ ဇမ်းကဗျာ)

ရောက်လာလိမ့်မည်

ခမောင်းသုံးကြိမ် ကျေးသုံးကြိမ်
သံဂလိမ်သုံးဆင့်
တောမှာဝီကေ ဆင်ဝေပွင့်
ငုံးပန်းပွင့်ယာ --။

ယင်းပိုင်ချိန်ခါ
ထီးကိုကိုင်
ရွာစိုင့်လျှောက်လို့

ရောက်လာလိမ့်မည် --။

(ရမ်းဗြဲကျွန်းမှ ဇမ်းကဗျာ)

လိုက်ဝန်ဖို့လား

နပျိုးရာလေ တပင်
ဂရင်ရာလေ တပုဒ်
နှင်းမကြို့ လီမသုတ်
ဆင်ပုတ်ရပ်သို့
ရည်မှတ်လာ ပြောပါဖို့လား
ချစ်တေမောင် ပြောစကားကို
မေစိုင်းစားလား --။

သဘောမာလိန်
ရီကိုချိန်
မာလိန်သဘော
သောင်းသောင်းကျော်
ဖောင်တော်ဦးက
လက်မှတ်စာ မောင်ထုတ်ပီးလို့
မလိုက်ဝန်ပါ --။

အမိခေါ်
နောင်တော်မြစ်ကို
မလိုက်ဝန်ပါ --။

အဖခေါ်
နောင်တော်မြစ်ကို
မလိုက်ဝန်ပါ --။

ချစ်သူခေါ်
လူမတူ
မယူမြစ်ကို
လိုက်ဝန်ဖို့လား --။

(ရမ်းဗြဲကျွန်းမှ ဇမ်းကဗျာ)

ပြန်မရွတ်

တခွန်းခေါ် အိုလေရွှီနား
နှစ်ခွန်းခေါ် အိုလေရွှီနား
သုံးခွန်းတက်မှာ
မောင်ခေါ်သံ
ညံ့ညံ့ကြားလို့

ဘုရားထူးရေ --။

ဘုရားဆို အလိုမဟိ
တရားဆို အလိုမဟိ
ပုချေဆို အလိုဟိ
ခေါ်မိစ္ဆာရာ --။

လပကောင်းယာ တောက်လီယာ
လာရာလာလတ်
ပြန်မရွတ်ပါ မောင်းမောင် --။

(ရမ်းဗြဲကျွန်းမှ ဇမ်းကဗျာ)

နွားလိုက်လားရေ

နွားပတုန်းရာလည်း တွဲတွဲ
မိန့်ဇံဖမှာ မွီးစပ်တေ
နွားချေနောက်က မလိုက်ခင်
မိခင်ကဆဲ --။

ခလောက်ကိုယူ
ချစ်တေသူ
နွားဖြူနောက်က
မက္ကလာ နံမှာကျိုက်လို့
နွားလိုက်လားရေ --။

(ရမ်းဗြဲကျွန်းမှ ဇမ်းကဗျာ)

စိတ်ရှူးရေ

မိုးမင်းညို
မရွာတချက် ရွာတချက်
ကြောင်းပျက်တေလေ --။

မောင်လူပျို
မလာတရက် လာတရက်
စိတ်ပျက်တေလေ --။

ချောင်းဖြားရီ
ချောင်းရီတထူး
အညာခွင်ကို
မဝင်ဖူးကေ
ဖြားရှူးရေလေ --။

ညရီတလီ
ညဉ့်ရီတထူး
မောင်လူပျိုလေ
မေ့အိမ်ကြောက်ကို မဝင်ဖူးကေ
စိတ်ရှုံးရေလေ --။

(နာမည်မသိ စာဆို)

ပူဆီပူဆာ

ကိုင်းလိကိုင်းလှိုင်း
သစ်ကိုင်းထက်မှာ ဗျိုင်း
ဗျိုင်းကားဇာဖို့ နားရုံ
ငါးမြင်လို့ နားရေရာ --။

ငါးကဇာဖို့ ပေါ်ရုံ
ရီနောက်လို့ ပေါ်ရေရာ --။

ရီကဇာဖို့ နောက်ရုံ
ကျွဲစိမ်းလို့ နောက်တေရာ --။

ကျွဲကဇာဖို့ စိမ်းရုံ
ပိုးကိုက်လို့ စိမ်းရေရာ --။

ပိုးကဇာဖို့ ကိုက်ရုံ
မိုးရွာလို့ ကိုက်တေရာ --။

မိုးကဇာဖို့ ရွာရုံ
ဖားအော်လို့ ရွာရေရာ --။

ဖားကဇာဖို့ အော်ရုံ
မြို့မျိုလို့ အော်ရေရာ --။

မြို့ကဇာဖို့ မျိုရုံ
ပူဆီပူဆာ မနီသာလို့ မျိုရေရာ --။

(ဗိုလ်မင်းထောင်မှ ဇမ်းကဗျာ)